

SEÇİMİN GÜVENİRLİĞİ / SANDIK KURULU ÜYELİĞİ ve İTTİFAK USUL ve ESASLARI

1 – Milletvekili seçimleri ne zaman yapılır?

2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu Madde 6/2;

“Bir önceki seçimin yapıldığı tarihten itibaren dört yılın dolmasından önceki son pazar günü oy verilir. Oy verme gününden geriye doğru hesaplanacak doksan günlük sürenin ilk günü seçimin başlangıç tarihidir.”

- Bir önceki seçimler 1 Kasım 2015 tarihinde yapılmıştır.
- Cumhurbaşkanlığı seçimi de milletvekili seçimleri ile birlikte yapılacaktır.

2 – Belediye seçimleri ne zaman yapılır?

Anayasa'nın 127. maddesine göre;

“Mahalli idarelerin seçimleri, 67. maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılır. Ancak, milletvekili genel veya ara seçiminden önceki veya sonraki bir yıl içinde yapılması gereken mahalli idareler organlarına veya bu organların üyelerine ilişkin genel veya ara seçimler milletvekili genel veya ara seçimleriyle birlikte yapılır.”

- Bir önceki mahalli idareler seçimi 2014 yılında yapılmıştır.

3 – Sandık Kurulu üyelerinin görevi nedir?

- Oy verme işleminin şeffaf, adil ve kurallara uygun biçimde yürütülmesini sağlar.
- Oyların sağlıklı sayılmasını ve teslim edilmesini sağlar, teslim kadar sandık başından ayrılmaz.
- Sandık başında yaşanan sorunların tutanağa geçirilmesini sağlar.

4 – Sandık Kurulu kimlerden oluşur?

- Sandık Kurulu; bir sandık başkanı, dört sandık görevlisinden oluşur. Dört sandık görevlisinin biri memur, diğer üçü ise siyasi parti temsilcisidir (Üye sayısı artırılabilir).
- Sandık Başkanı olmak için devlet memuru olmaya gerek yoktur.

5 – Nasıl sandık görevlisi olunur?

- Sandık başkanı ve sandık görevlilerinden birisi YSK tarafından belirlenir.
- Üç siyasi parti temsilcisi veya bağımsız aday temsilcisi YSK'ya partileri veya bağımsız aday tarafından bildirilir. Siyasi parti temsilcilerine müşahit denir. Müşahitler sandık kurulunda üye olarak görev alabilirler.
- Müşahit olabilmek için bağlı bulunulan siyasi partiye müracaat edilmesi gerekir.
- **Müşahit kime denir?** Sandık kurulunun oluşturulması, oy kullanma, tasnif ve tutanakların tutulması işlemlerini takip eden yetkiliye “müşahit” veya “gözlemci” denir.

6 – Kimler sandık görevlisi olabilir?

- İdare amirleri, zabıta amirleri ve zabıta memurları, askerler ve askeriyede görevli kişiler, TBMM üyeleri ve adaylar dışındaki 18 yaşını doldurmuş her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı sandık kurulunda görev alabilir.

7 – Sandık görevlisi olabilmek için başvuru nasıl yapılır?

- Doğrudan YSK tarafından görevlendirilen sandık kurulu görevlisi olabilmek için, bizzat YSK'ya giderek müracaatta bulunulur. İnternet üzerinden başvuru yapılmaz. Başvurular konusunda YSK tarafından verilen karar başvurulara bildirilir.
- Siyasi parti temsilcisi olabilmek için bağlı bulunulan siyasi partiye başvurulması ve siyasi parti tarafından YSK'ya bildirilmesi gerekir.
- Siyasi parti temsilcilerinden/müşahitlerden sandık kurulu üyesi olarak görev yapanlar ücret almaz.

8 – Sandık alanı nedir, kimler bu alanda bulunabilir?

- Sandık alanı okul ve okulun bahçesidir.
- Görevli kolluk güçleri dışındaki
 - Özel güvenlik personeli,
 - Zabıta,
 - Korucu gibi resmi üniforma ve silah taşıyanlar sandık alanına giremez.
- Sandık alanında hiç kimse, başkalarının görebileceği şekilde bir siyasi parti veya adaya ait rozet, amblem veya benzeri işaretler veya propaganda amaçlı yayınlar taşıyamaz, yazılı-sözlü veya görüntülü propaganda yapamaz.
- Seçmene, sandık başında hiç kimse vereceği oy hakkında müdahale edemez, telkin veya tavsiyede bulunamaz.

SEÇİM GÜNÜ;

**** Sandık kurulu üyeleri yemin ederek göreve başlar.**

**** Sandık kurulu toplam üye sayısının yarısının bir fazlası ile karar alır ve işlem yapar.**

Oylar eşitse başkanın oy verdiği taraf üstün sayılır.

**** Tüm kararlar tutanağa yada deftere işlenir, imzalanır.**

**** Kurul üyeleri cep telefonu ile görüşebilir. Müşahit ve kurul üyelerinin yanlarında yedek pili olan el feneri, şarjı dolu cep telefonu, şarj aleti, kalem, kağıt, kimlik kartı, müşahitlik kartı bulunması gerekir.**

9 – Kimlik tespiti nasıl yapılır?

- Seçmen bilgi kağıdı olmasa bile, seçmen listesinde adı yazılı olan her vatandaş, TC kimlik numarası taşıyan bir kimlik kartıyla, nüfus cüzdanı, evlilik cüzdanı, ehliyet, pasaport, nüfus bilgilerini içeren soğuk damgalı herhangi resmi bir kimlik ile oyunu kullanabilir.
- Eğer TC kimlik numarası taşıyan bir kimliği yoksa o zaman herhangi bir resmi kimlikle beraber seçmen bilgi kağıdını yada nüfus kayıt örneğini göstermek zorundadır.

10 – Parti temsilcilerinin/müşahitlerin, Sandık Kurulu'nun görevleri nelerdir?

Saat kaçta sandık başında olunmalıdır?

- Oy verme işleminin saat 07.00'da başlayacağı illerde 05.00 - 05.30, oy verme işleminin saat 08.00'da başlayacağı illerde ise en geç 06.00 – 06.30 arasında görev alacakları sandık alanına gelmeleri gerekir. Sandık kurulu oluşturulurken hazır bulunması gerekir, partileri tarafından müşahit olarak görevlendirilenler, sandık kurulu oluşturulurken hazır bulunmazlar ise, eksik üyelikler başkan tarafından yedeklerle tamamlanır, yedeklerin de hazır olmaması halinde sandık başında hazır bulunan şahısların başkan tarafından görevlendirmesiyle eksik üyelikler tamamlanır. Sandık kurulu ant içerek görevine başlar. Bu nedenle birden fazla Atatürkçü'nün sandık kurulu oluşturulurken sandık başında hazır bulunmasında fayda vardır.
- Sandık kurulu, sandık alanında sandığın konulacağı yeri belirler, sokak başlarına, bu yeri gösterir göze çarpacak işaretler koyar veya sandığın yerini alışılmış araçlar ile duyurur.

Sandık ve oyların kontrolü nasıl yapılır?

- **Sandık kontrolü** sandık kurulu üyeleriyle birlikte yapılır, sandığın boş olduğu görülüp, kapatılarak mühürlenmesi sağlanır.
- Sandık başkanına verilen çuvalın açılmasının takip ve kontrol edilmesi de önemlidir. Bu çuvalın içerisinde pusula, mühür, zarf ve tutanak defteri bulunur. Çuvaldan çıkan pusula ve zarfların mühürsüz olması gerekmektedir. Bu çuval açıldıktan sonra ise kurul önünde mühürlenmesi gerekir.
- Zarflar ve oy pusulaları ayrı ayrı sayılır, eşit sayıda olduğu görülür/ tespit edilir. Sandık başkanı çuvalı açtığı anda müşahitlerin zarfların sayımına, sayıların tek tek tutanak defterine kayıt edilmesine tanık olma hakkı bulunmaktadır.
- Zarflar ile oy pusulalarının arkası sandık kurulu mührü ile ayrı ayrı mühürlenir. Zarfların üzerinde zaten önce ilçe seçim kurulu ya da YSK mührü vardır. Ancak sandık başkanına zimmetlenmiş üzerinde sandığın numarası bulunan mühür sabah burada zarfa basılır. Aynı şekilde oy pusulalarının arkasına da üzerinde sandık numarası bulunan mühür basılır. Bu mühürleme sürecinde sandık kurulu ile birlikte mühürlerin zarf ve pusulaların arkasında tam olarak nereye basılacağına kararlaştırılması gerekir. Ancak daha önceden kararlaştırıldan farklı bir yere basılmış mühür görüldüğü durumda ona yakından bakma talebi edilebilir.
- İşaretlenmiş zarf ya da oy pusulası geçersiz sayılacağından sandık kurulu başkan ve üyeleri, seçmene verilen zarf ve oy pusulalarında kalem yada mürekkep izi olmadığına ve yırtık olmadığına dikkat ederler.

Oy verme işlemi ne zaman başlar, yöntem nedir?

- Oy verme işlemi YSK'nın açıkladığı bir kısım illerde (doğu illerinde) saat 07.00, bir kısmında ise saat 08.00'da başlar. Eğer kanunen seçim başlama saatinden önce usulsüz olarak sandığa zarf atıldığı tespit edilirse bunun tutanağa geçirilmesi gerekir.

- Oy verme sırasında **müşahitlerin tamamı** sandık başında bulunabilir.
- Sandık kurulu başkanı ve üyenin seçmene oy pusulası verirken sürekli aynı yerden tutup seçmene imada bulunulmamasına dikkat edilmesi gerekir.
- Oy verme işlemi listede ismi olanların kimlik tespiti ile yapılır.
- Kabinde oy kullanılırken fotoğraf çekilmesi ve telefonla konuşulması yasaktır.

DİKKAT !

Kabinlere telefonla girenlerin ve oy pusulasının fotoğrafını çekenlerin oyu geçersiz sayılacaktır, bu fiilin cezai yaptırımı vardır.

- Gebeler, hastalar, sakatlar, yaşlılar sıra beklemeden oy kullanır.
- Körler, felçliler veya bu gibi bedeni sakatlıkları olanlar, akrabaları ya da başka bir seçmen yardımıyla oylarını kullanır. Sandık başkanı veya başka bir sandık kurulu üyesi bu seçmenlere oy kulanmalarında yardım edemez.
- Okur – yazar olmayanlara sandık alanında başkaları yardımda bulunamaz, seçmen talep ederse sadece sandık kurulu başkanı tarafsız olarak açıklama yapar. Ancak sandık kurulu başkanı veya başka bir sandık kurulu üyesi okur-yazar olmayan seçmen ile kapalı oy verme yerine giremez.
- Seçmen bilgi kartı olmayan güvenlik görevlileri oy kullanamaz.
- Görev yaptığı sandığın seçmen listesinde kayıtlı olmayıp da başka bir sandık seçmen listesinde kayıtlı olan sandık kurulu başkan ve üyelerine, bina sorumlularına, sandık kurulunda görevli olan kolluk güçlerine ve ilçe seçim kurulu tarafından sandık kurulu üyelerini görev yerlerine ulaştırmak için görevlendirilen kişilere ilçe seçim kurulundan aldıkları belgelere istinaden oy kullandırılır, oy kullandıkları seçmen listesinin sonuna yazarlar, imzalarını alırlar ve belgeleri ilçe seçim kuruluna teslim ederler. İlçe seçim kurulundan alınan bu belgelerin kontrolü ve sandık kurulu başkanınca teslim alınması mükerrer oy kullanılmasını önlemek açısından önemlidir.
- Hiç bir seçmen oyunu kullandıktan sonra sandık başında kalmaz.
- Müşahit, oy verme işlemi sırasında herhangi bir sorun ile karşılaşıldığında önce sandık görevlisine sözlü olarak bildirmelidir. Sandık başkanı ve görevlileri uyarıları dikkate almadığı durumda itiraz/şikayet dilekçesi doldurarak kurula sunulmalıdır. Muhalefet şerhi dilekçesini müşahit kendisi hazırlayamaz, bunu sandık görevlilerinin birisinden istemesi gerekir. Daha sonra şikayet ve muhalefet şerhinin tutanak defterine işlenmesi gerekir. Müşahitlerin kendilerinin tutanak tutması durumunda sandık başkanı veya sandık görevlilerinin imzalamasının sağlanması gerekir.

Oy verme işlemi ne zaman biter, bitirilme yöntemi nedir?

- Oy verme işlemi YSK'ca bir saat öne alınan bölgeler hariç akşam saat 17.00'da biter. Bu saatte sandık başında sırada olanlar tek tek sayılır ve sayımı yapılan sıradakiler bitene kadar oy verme işlemi devam eder. Saat 17.00'dan sonra sandık başına gelenlere oy kullandırılmaz.
- Oy verme işleminin bittiğini, sandık kurulu başkanı yüksek sesle ilan eder.

OYLARIN SAYIMI

- Sandık açılmadan önce seçmen listesindeki oy kullanan isimler ile imzalar sayılarak oy kullanmış olanların toplamı saptanır.
- Sandık açılır ve sandıktan çıkan zarfların mühürleri kontrol edilerek sayılır. Sandıktan çıkan zarf sayısı, oy kullandığı tespit edilen seçmen sayısından fazla çıkar ise zarflar açılmadan, varsa öncelikle geçersiz olduğu anlaşılan zarf/lar yoksa gelişi güzel bir zarf aralarından çekilerek eşitlik sağlanır.
- Sandık açıldığında sayılan zarflar ile oy kullanan seçmen sayısı eşit ise öncelikle zarflardan geçersiz olanların bulunup bulunmadığı denetlenir, geçersiz olduğu tespit edilen zarflar ayrıca paketlenir, geçerli olan zarflar ise tekrar sandığa konur.
- Sayım ve döküm cetvellerinin boş ve yazısız olduğu hazır bulunanlara gösterilir. Sandık başkanı oyların içine konulacağı çuvalın boş olduğunu da gösterir ve sayıma geçilir.
- Oy sayım işleminde sandık başkanı salonda bulunan herkesin görebileceği şekilde ortaya geçmelidir. İki yanına da birer sandık görevlisi geçmelidir. Bu iki sandık görevlisi birbirini görmeyecek şekilde oyların dağılımı için çizelge tutar.
- Sandık başkanı zarfları tek tek açmalı ve tercih/evet mührü görülecek şekilde havaya kaldırarak herkesin görmesini sağlamalıdır.
- Müşahitler mührü göremedikleri durumda sandık başkanından tekrar pusulayı görmek isteme hakkına sahiptir.
- Sayım ve döküm açık olarak yapılır, seçmenler oy kullandıkları sandıklarda yapılan sayımı izleyebilirler.
- **Parti müşahitlerine** sayım masasında yer verilir.
- **Parti müşahitleri** isterlerse, sandıktan çıkan, sayımı ve dökümü yapılan oy pusulalarını görebilirler.
- Bağımsız aday ve parti temsilcisi sayısı 3'ten fazla ise kura ile seçilen üçü sandık başında kalır.

Geçersiz Zarflar

- + Sandık kurulunca verilen biçimde ve renkte olmayan,
 - + Çift mühür (ilçe seçim kurulu ve sandık kurulu mührü) taşımayan,
 - + Üzerinde YSK amblemi olmayan,
 - + Tamamı yırtılmış olan,
 - + Üzerinde İlçe seçim kurulu ve sandık kurulu mühürleri dışında, herhangi bir mühür, yazı, parmak izi veya herhangi bir işaret bulunan,
- zarflar açılmadan geçersiz sayılır.

Zarfın üzerinde Yüksek Seçim Kurulu logosu ile ilçe seçim kurulu ve sandık kurulu mührü olmak üzere çift mühür bulunmalıdır.

Geçersiz oy pusulaları

- + Sandık kurulu tarafından verilmeyen,
 - + Üzerinde YSK filigranı bulunmayan,
 - + Arkasında sandık kurulu mührü bulunmayan,
 - + TERCİH mührü basılmamış,
 - + Oy pusulasında basılması gereken yerin dışına mühür basılmış olan,
 - + imzalanmış veya başkaca işaretler konulmuş olan,
 - + Yırtılmış olan,
 - + Zarfın içinden oy pusulasının yanında, el ilanı, broşür veya özel bir işaret, yazı veya şekil taşıyan başkaca kâğıt ya da işaret amacı taşıyan madde çıkan,
- oy pusulaları geçersizdir.

Oyların sayımı ve teslimi

- Oyların sayımı sırasında **müşahitler** okunan her oy pusulasının gösterilmesini isteme hakkına sahiptir.
- Hesaba katılan ve muteber sayılan oy pusulaları, sandık kurulunca düzenlenen tutanaklar, sayım ve dökümde kullanılıp alt tarafı kurulca imza edilen sayım cetvelleri, hesaba katılmayan, muteber sayılmayan veya itiraza uğrayan oy pusulaları ve hesaba katılmayan zarflar, tutanak defteri, kurulca mühürlü ve imzalı ayrı ayrı paketler halinde kurulun mührü ile mühürlendikten sonra, başkan ve üyeler tarafından imzalanıp bir torbaya konularak, kurulun bağlı olduğu ilçe seçim kuruluna, sandık kurulu başkanı ve ad çekme ile seçilecek en az iki üye tarafından hiç bir gecikmeye mahal vermeksizin en kısa yoldan ve hiç bir yere uğramaksızın götürülüp teslim edilir. Bu düzenlemeye aykırı hareket edenler hakkında cezai kovuşturma yapılır. Sandık kurulunun diğer üyeleri de isterlerse ve taşıtta yer varsa veya kendileri tarafından araç sağlanırsa başkanla birlikte ilçe seçim kuruluna gidebilirler. Bu nedenle Atatürkçü sandık kurulu üyelerinin torbanın taşınması sırasında istekli olmaları, torbanın güvenle ilçe seçim kuruluna teslim edilmesini sağlamaları gerekir.

- Sandık kurulu tutanak defteri ile gerekli diğer tutanakları düzenler ve altını imzalar.
- Parti temsilcisi/müşahit, sandık seçim sonuçlarını içeren ıslak imzalı ve mühürlü örnek 87 tutanaktan bir örneğini tasnif sonunda sandık başkanından alır, derhal partisine ulaştırır. ıslak imzalı ve mühürlü sandık sonuç tutanağını almak seçim hilelerini önleyebilmek açısından şarttır.
- Parti temsilcisi/müşahitin gerektiğinde sandık ve seçim kurullarına itiraz ve şikayette bulunma hakkı vardır.
- Sandık kurulu oy verme işleri hakkında ileri sürülecek şikayet ve itirazları inceler ve karara bağlar, kararları tutanak defterine geçirerek altını imzalar.

ŞİKAYET:

Sandık kurulu üyelerinin veya başkanının yaptıkları işlere, aldıkları tedbirler ve diğer işlemlerin yasaya ve YSK'nın genelgesine aykırı olması halinde düzeltilmesi için sandık ve seçim kurullarına başvurulmasına denir. Şikayet seçim tutanağının düzenlenmesine kadar yapılır. Dilekçe ile yapılan şikayetlerde ikinci nüshası teslim alındı imzası ile şikayet edilen tarafından iade alınmalıdır.Şikayetin kabul edilmemesi halinde red kararının bir örneği şikayetçiye derhal verilir.Müşahit bu red kararını, seçim sonuç tutanağı ile birlikte partisine teslim ederek, partisi tarafından ilçe seçim kuruluna itiraz edilmesini sağlayabilir.

İTİRAZ:

Sandık veya seçim kurulunun yaptığı işlemlere ve tedbirlere karşı yapılır. İşlemin düzeltilmesi için seçim ya da üst seçim kuruluna başvurulabilir. İtiraza ilişkin başvurunun dilekçesi sandık kurulunun seçim belge ve oy pusulalarının konulduğu torbaya mühürlenmeden önce konulmalıdır. Aksi takdirde değerlendirilmez. Sandık başında işlem nedeniyle şikayette bulunulmasa bile ilçe seçim kuruluna doğrudan itirazda bulunulabilir.

- İtiraz ve şikayet üzerine ilgili sandık ve seçim kurulunca verilen kararlar kendisine tebliğ edilen parti gözlemcisi/müşahitler, ivedilikle bu kararları partisine ulaştırmalı ve sandıktaki görevine dönmelidir.
- Sandık kurulu, sandık kurullarının kararları, oyların sayımı ve dökümü ile tutanakların düzenlenmesine ilişkin iş ve işlemleri aleyhine yapılan itirazları ilçe seçim kuruluna gönderir.

ÖNEMLİ NOTLAR

- AÇIK OY KULLANILDIĞI TAKDİRDE** : **Açıktan propaganda yapanlar 3 aydan 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar. Md. 151**
- OY KULLANIRKEN FOTOĞRAF ÇEKİLDİĞİ TAKDİRDE** : **Sandık Kurulu başkanı tutanak tutar ve kolluk kuvvetlerini çağırır. Kolluk kuvvetlerinde orada tutacağı tutanakla birlikte olay Cumhuriyet Savcılığına intikal ettirilir. Savcılık tarafından idari Para cezası kesilir. Md.298/134**
- DIŞARDAN GETİRDİĞİ PUSULA YA DA ZARF İLE OY KULLANAN KİŞİLER** : **Sandık çevresi kurallarına uymadığından sandık kurulu durumu tutanağa geçirir ve ilgili hakkında işlem yapmak üzere kolluk güçlerini çağırır. Md. 298/82-9**
- İTİRAZLARI VE ŞİKAYETLERİ KABUL ETMEMEK** : **Kendilerine itiraz ve şikayet yetkisi tanınanların bu müracaatlarını tutanağa geçirmeye mecbur oldukları halde, tutanağa geçirmeyi reddeden kurul başkan ve üyeleri bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Md.165**

Sandık Kurulu Görevlisi ve Başkanı Göreve Gitmezse Cezası Ne Olur?

Sandık kuruluna seçildiği halde haklı sebep olmaksızın vazifesi başına gelmeyenler 5 bin TL'den 25 bin TL'ye kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Seçim başladıktan sonra kuruldaki görevlerini haklı bir sebep gözetmeksizin terk edenler iki aydan altı aya kadar hapis ve para cezası ile cezalandırılırlar. Müstakillen veya artırmaya tabi tutularak tâyin olunan cezaların ilişkin bulunduğu eylemler dışında kalan suçlarından dolayı, bu kanunla görevlendirilenlere verilecek cezalar, altıda birden yarıya kadar artırılarak hükmolunur. Ancak YSK kararlarında bu şekilde ibare bulunmasına karşın çoğu zaman karşılaştığımız üzere göreve gitmeme durumlarında herhangi bir cezai işlemle karşılaşılmıyor. Yine de ne olursa olsun şayet seçilmişseniz görev yerinizde bulunmanızı öneririz.

EK BİLGİLER

Sandık kurulu başkanının seçimi

İlçe seçim kurulu başkanı, ilçe seçim kuruluna siyasi partiler dışından getirilen asıl üyelerle görüşerek sandığın kurulacağı seçim bölgesinin içindeki veya dışındaki seçmenler arasından iyi ün sahibi olmakla tanınmış, okur-yazar kimselerden, kurula bağlı seçim bölgelerindeki sandıklardan her biri için birer kişi olmak üzere bir liste düzenler.

Kurulun, siyasi partilerden seçilmiş asıl üyelerinden her biri, ilçe seçim kurulu başkanınca verilecek süre içinde yukarıdaki fıkrada gösterilen nitelikte birer liste düzenleyerek başkanlığa verir. Belirlenen süre içinde liste vermeyen parti temsilcisi bu hakkından vazgeçmiş sayılır.

Yukarıda belirtilen şekilde düzenlenen listelerde her sandık için adı önerilen başkan adayları arasında ilçe seçim kurulu huzurunda ad çekilerek sandık kurulu başkanları belirlenir.

Şu kadar ki, siyasi partilere üye olamayacak kimseler ile köy muhtarları, görev yaptıkları köylerde sandık kurulu başkanı olamazlar.

Sandık kurulu başkanının görevi başına gelmemesi halinde, yerine kurul üyelerinden en yaşlısı başkanlık eder.

Sandık kurulu başkanının öncelikle yapacağı işler

Sandık kurulu başkanı, oy verme gününden en az 48 saat önce, ilçe seçim kurulu başkanından veya görevli geçici ilçe seçim kurulu başkanından aşağıda yazılı oy verme araçlarını kontrol ederek tutanakla teslim almak ve zamanında sandık yerinde bulundurmaktır.

Sandık kurulu başkanınca;

- a) Görevli olduğu sandık için ağzı mühürlü kese içine konulmuş numaralı sandık kurulu mührü ve iki adet "TERCİH" veya "EVET" yazılı mührü,
- b) Kapalı oy verme yerine asılacak Örnek: 19 sayılı "Açıklama Levhası"nı,
- c) Kapalı oy verme yerine asılacak Örnek: 20 sayılı "Uyarı Levhası"nı,
- ç) Yüksek Seçim Kurulu tarafından üstü numaralanıp mühürlenmiş birleşik oy pusulası paketi,
- d) Yüksek Seçim Kurulu amblemi bulunan ve ilçe seçim kurulu başkanlığı mührünü taşıyan (SARI) renkli oy zarflarına ait paket (298/78),
- e) Oy sandıklarının önüne yapıştırılacak sandık numarasını gösterir etiket,
- f) İstampa, ıstampa mürekkebi, mühür mumu ve sicim ile sayfaları ilçe seçim kurulu başkanlığınca mühürlenmiş tutanak defteri, sayım cetvelleri ve tutanak kağıtları, tükenmez kalem,
- g) Her sayfası ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlü ve sonu onaylı olan iki nüsha sandık seçmen listesi ve ceza infaz kurumlarında kurulan sandıklar için ise ilçe seçim kurulu başkanınca her sayfası mühürlü ve sonu onaylı tutuklular ile taksirli suçlardan hükümlü seçmenlere ilişkin liste,
- ğ) Sahiplerine verilememiş olan seçmen bilgi kağıtları,
- j) Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir 135 sayılı Genelge,
- k) Sandık kurulu başkan ve üyeleri ile bina sorumlularının, seçimin güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçlerinin ve ilçe seçim kurulu tarafından sandık kurulu başkan ve

üyelerini görev yerine ulaştırmak için görevlendirilmiş kişilerin oy kullanma haklarının bulunduğuna dair belgeler (Örnek: 142) ve diğer gerekli araçlar,
1) Oy verme kabini ve oy sandığı
ilçe seçim kurulundan veya muhafaza edildiđi yerden temin edilir.

Yukarıda sayılan araç ve gereçleri teslim alan sandık kurulu başkanı, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından daha önce kendisine adı bildirilen bina sorumlusu ile haberleşerek sandığın götürüleceği gün ve oy verme günü binada hazır bulunmasını ister.

Sandık kurulu üyelikleri

İlçe seçim kurulu başkanı, son milletvekili genel seçiminde o ilçede en çok oy almış olan beş siyasi parti tarafından, kendilerine tanınan beş günlük süre içinde bildirilen birer asıl ve birer yedek üye isimleri arasından sandık kurulu üyelerini tamamlar.

Bu yöntemle tespit edilen sandık kurulu üye sayısı beşten az olduğu takdirde, eksik kalan üyelikler, aynı şartları taşıyan diğer siyasi partilerden, aldıkları oyların büyüklük sırasına göre aynı usulle tamamlanır. Oylarda eşitlik halinde ad çekilir.

Buna rağmen beş asıl ve beş yedek üyenin tümü belirlenemediği takdirde, o ilçede seçime katılan ve teşkilatı bulunan diğer siyasi partiler arasından ad çekilir. Ad çekmedeki sıraya göre, eksik üyelik sayısı kadar adı çıkan siyasi partinin, aynı usulle bildireceği kimselerle sandık kurulu üyelikleri tamamlanır.

Bundan başka, sandığın bulunduğu köy ihtiyar meclisi ve mahalle ihtiyar heyeti asıl ve yedek üyelerinden ad çekme ile iki kişi daha seçilir. Bu ad çekme sırasına göre ilki asıl, diğeri yedek üyedir. řu kadar ki; bu şekilde görevlendirilecek sandık kurulu asıl ve yedek üyeliklerine yetecek kadar ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti asıl ve yedek üyesi bulunmayan köy ve mahallelerde noksan üyelikler, sandık kurullarına üye vermemiş partiler hakkında yukarıda belirtilen hükümlerin uygulanmasıyla tamamlanır.

Üyeliklerin bu şekilde doldurulması mümkün olmazsa, eksiklikler, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından, o çevrede bulunan ve sandık kurulunda görev verilmesinde sakınca olmayan kimseler arasından tamamlanır.

Sandık kurullarının teşekkülüne karşı şikayet ve itiraz

Sandık kurullarının teşkiline dair şikayet, ilçe seçim kurulu veya başkanı tarafından yapılan işlemlerin düzeltilmesi için bu işlemlerin neticesinden itibaren bu kurullara veya başkanlarına sözlü olarak veya dilekçeyle iki gün içinde 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 110. maddesinde gösterilenler tarafından yapılır.

Şikayetin reddine dair kararlara karşı, bildirilmesinden itibaren iki gün içinde il seçim kuruluna itiraz olunur. İl seçim kurulu iki gün içinde kararını kesin olarak verir.

Bu şikayetin yapılmamış olması sandık kurulunun teşekkülüne karşı itiraza engel olmamakla birlikte, itirazın sandık kurulunun teşekkülünden itibaren iki gün içinde yapılması şarttır.

Sandık kurulunun ant içmesi

Sandık kurulu başkan ve üyeleri, oy verme günü, göreve başlamadan önce, ilk iş olarak, sandık başında bulunanlar önünde birer birer aşağıdaki şekilde ant içer.

"Hiçbir tesir altında kalmaksızın, hiç kimseden korkmadan, seçim sonuçlarının tam ve doğru olarak belirmesi için, görevimi kanuna göre, dosdoğru yapacağıma, namusum, vicdanım ve bütün mukaddesatım üzerine ant içerim."

Bina sorumlularının görevleri

- a) Binaya getirilen oy sandıkları ile oy verme kabinlerini imza karşılığı teslim almak ve bunların yerlerine yerleştirilmesinde sandık kuruluna yardım etmek,
- b) Seçimde kullanılacak masa, sıra, sandalye gibi araç ve gereçleri temin etmek,
- c) Oy verme günü oy vermenin başlama saatinde görev yerine gelmeyen sandık kurulu başkanını ilgili ilçe seçim kuruluna bildirmek,
- ç) Oy verme süresince binadan ayrılmamak ve oy vermenin düzen içinde geçmesi için sandık kurulu başkanının isteklerini yerine getirmek,
- d) Sandık kurullarının görevlerini tamamlayıp binayı terk ettikten sonra sandık alanını kontrol etmek, varsa unutulmuş oy zarfı, oy pusulası gibi seçim kağıtlarını paketlenip ilgili ilçe seçim kuruluna teslim etmek,
- e) Oy verme günü binanın ısıtma, su, elektrik, iletişim gibi hizmetlerinin işler durumda bulundurulması için gerekli önlemleri almak,
- f) Sandık sonuç tutanağının onaylı bir suretinin bir hafta süre ile ilan yerinde asılı kalmasını sağlamak,
- g) Sayım ve döküm işlemlerini izleyerek biter bitmez ulaşım için ilçe seçim kuruluna haber vermek,
- ı) Sandık çevresi dışında ancak sandık alanı içinde, 298 Sayılı Kanun'da gösterilen yasalara uyulmaması veya suç işlenmesi halinde kolluk güçlerini çağırmak.

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE DERNEĞİ HUKUK VE SİYASET KURULU BŞK. AV.ÖZGÜN ŞİMŞEK

NOTLAR :

- 1 - Bu çalışma bilgilendirme amaçlı olup mevcut yasal düzenlemeler esas alınarak yapılmıştır.**
- 2 – AKP ve MHP'nin meclise verdiği teklif ile 7 yasada 26 maddede değişiklik yapılması istenmektedir.**
- 3 – Meclise verilen teklife göre;**
 - İlçe seçim kurulunca sandık bölgesine ayırma işlemi yapılırken, gerektiğinde aynı binada oturan seçmenlerin hane bütünlüklerinin

- korunması ve aynı seçim bölgesinde kalmaları şartıyla farklı sandık bölgelerine kaydedilmelerine olanak tanınmaktadır. (298 SK M. 5)
- YSK seçim güvenliğinin sağlanması amacıyla, vali veya il seçim kurulu başkanının talebi üzerine sandıkların taşınmasına, seçim veya sandık bölgelerinin birleştirilmesine karar verebilecektir. (298 SK M. 14)
 - Hastalığı veya engeli nedeniyle yatağa bağımlı olan seçmenlerin oy kullanabilmeleri için YSK SEYYAR sandık kurulu oluşturabilecektir. (298 SK M. 14)
 - Sandık kurulu başkanları, mülki amir tarafından ilçe seçim kuruluna gönderilen ilçede görev yapan tüm kamu görevlileri listesinden, ilçe seçim kurulu başkanının ad çekmek suretiyle, ihtiyaç duyulan sandık kurulu başkan sayısının iki katı sayıda kamu görevlisinin tespit edilmesi ve tespit edilenler arasından, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından sandık kurulu başkanının belirlenmesi suretiyle görevlendirilecektir. (298 SK M. 22)
 - Sandık kurulunun siyasi partiler tarafından bildirilenler dışındaki bir asil ve bir yedek üyesi; mülki amir tarafından ilçe seçim kuruluna gönderilen ilçede görev yapan tüm kamu görevlileri listesinden, sandık kurulu başkanlığı için seçilemeyenler arasından ihtiyaç duyulan sandık kurulu üye sayısının iki katı kamu görevlisi ad çekmeyle tespit edilecektir. (298 SK M. 23)
 - Cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği seçimleri birlikte yapılacağından, cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerinde oy pusulası aynı zarfa konulacaktır. (298 SK. M.68)
 - Oy verme kabinlerinin metal profil ve sentetik kumaştan yaptırılması zorunluluğu kaldırılmakta, daha kullanışlı ve ekonomik kabin yaptırma imkanı tanınmaktadır. (298 SK. M.184)
 - Mahalli idare organlarının seçiminde oy pusulalarının aynı zarfa konulması öngörüldüğünden, zarfların ebatlarının kanuna belirlenmesinden vazgeçilerek, bu konuda yetki YSK ya verilmektedir. (298 SK M.78)
 - Sandık alanı uygulamasından vazgeçilmekte ve sandık çevresi yeniden tanımlanmaktadır. (298 SK. M. 81)
 - Mevcut düzenlemeye göre sadece sandık kurulu başkanı veya üyelerinin birisinin çağrısı ile sandık çevresine gelebilen resmi GÖREVLİ kolluk güçleri, düzenlemeyle seçmenlerin ihbarıyla da sandık çevresine gelebileceklerdir.(298 SK. M.82)
 - Üzerinde sandık kurulu mührü bulunmamasına rağmen fligran, amblem ve ilçe seçim kurulu mührü bulunan zarflar geçerli sayılacaktır. (298 SK. M.98)
 - Sayım döküm cetvelinde siyasi parti ve bağımsız adaylara ayrılan sütunlardan sonra ittifakın ortak oyları için sütun ayrılması hükme bağlanmaktadır. Zarftan çıkan oy pusulalarının önce ters çevrilerek seçim türüne göre tasnif edilmesi, sonra dokuzuncu fıkra uyarınca boş çıkan zarfların sayısı ile her seçim türüne göre eksik çıkan pusula sayılarının tespit edilerek sandık sonuç tutanağına işlenmesinden sonra oy pusulalarının okunmasına geçileceği hükme bağlanmakta olup önce Cumhurbaşkanı seçimine ait oy pusularının sayılacaktır. Belediye

seçimlerine ilişkin oy pusulalarının sayım ve dökümüne ilişkin sıralamada bir değişiklik yapılmadan, bu oy pusulalarının sayım ve dökümünden sonra il genel meclisi üyeliği ve muhtarlık seçimlerine ait oy pusulalarının sayım ve dökümünün yapılacağı hükme bağlanmaktadır. “EVET” mührünün; bir siyasi partiye ayrılan alana veya hem bir siyasi partiye ayrılan alana hem de ittifak unvanı bölümüne ya da ittifak unvanı bölümüne taşacak şekilde, bir siyasi partiye ayrılan alana basılması halinde, bu oy pusulalarının geçerli kabul edileceği ve sayım döküm cetvelinde o siyasi partinin cetveldeki sütununa işaretleneceği düzenlenmektedir. Ayrıca bu haller dışında, yalnız ittifak alanı içerisine “EVET” mührünün basıldığı her durumda da, oy pusulalarının geçerli kabul edileceği ve sayım döküm cetvelinde ittifakın ortak oyları sütununa işaretleneceği hüküm altına alınmaktadır. (298 SK. M.100)

- Yetkili seçim kurulları tarafından gönderilen ve filigranı bulunan ve sandık kurullarının ihmalî sonucu arkası mühürlenmeyen oy pusulalarının geçerli sayılacağı hükme bağlanmaktadır. Buna göre Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunması nedeniyle yetkili seçim kurulları tarafından gönderildiği hususunda şüphe bulunmayan oy pusulalarının, sadece sandık kurulunun ihmalîyle mühürlenmemesi, bu oy pusulalarını geçersiz kılmayacaktır. (298 SK. M.101)
- Sandık sonuç tutanağında ittifakların her birinin aldığı ortak oyların sayısı ayrı ayrı gösterilecektir. (298 SK. M.105)
- İlçe birleştirme tutanağında, ittifakların her birinin ortak oylarının sayısı ve ittifak içerisindeki her bir siyasi partinin tek başına aldığı oy sayısına, ittifakın ortak oylarından gelen payın ilave edilmesiyle elde edilen oy sayısının gösterilmesi hükme bağlanmaktadır.(298 SK. M.108)
- Seçimlere ittifak yaparak katılma kararı alan siyasi partilerin seçim takviminin başlamasından itibaren en geç yedi gün içinde, genel başkanların imzalarını havi ittifak protokolüyle Yüksek Seçim Kuruluna başvurmaları gerekmektedir. Aday listelerinin teslim edilmesi için belirlenen tarihten iki gün öncesine kadar, ittifak protokolünde değişiklik yapılabilecektir.Öte yandan, ittifaktan vazgeçen siyasi partilerin, bu durumu aday listelerinin Yüksek Seçim Kuruluna teslim edilme tarihinden üç gün öncesine kadar bildirmeleri gerekmektedir. Ayrıca Yüksek Seçim Kuruluna, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile seçim ittifakına ilişkin diğer hususları belirleme yetkisi verilmektedir. (2839 SK ek M. 12/A)
- Düzenlemeyle, bir kimsenin üyesi olduğu siyasi partinin seçimlere katılma yeterliliği bulunmasına rağmen, seçime katılmaması halinde kendisinin ve üyesi olduğu siyasi partinin yazılı muvafakati alınarak, partisinden istifa etmeden başka bir siyasi parti tarafından aday gösterilmesine imkân tanınmaktadır. (2839 SK M.16)
- Düzenlemeyle, ittifak yapan siyasi partilerin kuraya ittifak olarak dahil edilmeleri, oy pusulasında yan yana yer almaları ve ittifak içerisindeki sıralarının da kurayla belirlenmesi hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, oy pusulasında ittifak yapan siyasi

partilerin sütünlarının üzerinde, ortak bir ittifak unvanı bölümü yer alacaktır. Bu bölümün kısa kenarı iki santimetre, uzun kenarı bu partilerin sütünlarının genişliği ile sütünlarının aralığı toplamı kadar olacaktır. Bu bölüme siyasi partilerin ittifak protokolünde belirledikleri ittifak unvanı yazılacaktır. İttifakın unvanı belirlenmemiş ise bu bölüme yalnız "İTTİFAK" ibaresi yazılacak, unvanı olmayan ittifakın birden fazla olması halinde, bunlar başvuru sırasına göre numaralandırılacaktır. (2839 SK. M.26)

- İttifak yapılan seçimlerde aynı ittifak içerisinde yer alan siyasi partilerin bir seçim çevresinde almış oldukları geçerli oyun hesaplanma usulü belirlenmektedir. Buna göre ittifak yapan siyasi partilerin geçerli oyu, ittifakı oluşturan siyasi partilerin her birinin tek başına aldıkları oy sayısına ittifakın ortak oylarından gelen payın ilave edilmesiyle elde edilecektir. İttifakın ortak oylarından gelen pay ise ittifak yapan siyasi partilerin tek başına aldıkları oyun bu partilerin toplam oyuna bölünmesiyle elde edilen kat sayısının ittifakın ortak oyu ile çarpımı sonucunda elde edilecektir. (2839 SK. M. 29)
- İttifak yapan siyasi partilerin aldıkları geçerli oyların toplamının yüzde 10'u geçmesi halinde, bu siyasi partilerin her birinin barajı geçeceği hükme bağlanmaktadır. (2839 SK. M.33)
- İttifak yapan siyasi partilerin milletvekili sayısının hesaplanmasında; ittifakın toplam oyu esas alınacaktır. Bu oy miktarına göre önce ittifakın elde ettiği toplam milletvekili sayısı belirlenecek, bu sayı ittifakı yapan siyasi partiler arasında aldıkları geçerli oy sayısı esas alınarak bu maddedeki usule göre paylaştırılacaktır. (2839 SK. M. 34)
- Bütün mahalli idare organları seçimlerinin oy pusulalarının aynı zarfa konulacağı hükme bağlanmaktadır. Ancak seçim bölgelerinin birleştirilmesine karar verilmesi halinde, muhtarlık seçiminde oy pusulasının ayrı zarfa konulmasına ve bu zarfın ayrı sandığa atılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. (2972 SK M.19)
- Seçmen kütüğünün oluşturulmasında sadece yerleşim yeri esas alınacak olup, askı süresi içinde, yerleşim yeri değişikliği imkânı mevcut uygulamada olduğu gibi sürdürülecektir. (298 SK. M. 33)
- Yurt dışı seçmen kütüğünün oluşturulmasında sadece yerleşim yeri esas alınacak olup, askı süresi içinde, yerleşim yeri değişikliği imkânı mevcut uygulamada olduğu gibi sürdürülecektir. (298 SK. M. 35)
- Askerlik çağına gelmemiş olanlar ile askerlik hizmeti ertelenmiş olanlar da milletvekili, belediye başkanı, il genel meclisi üyesi, muhtar ve ihtiyar meclisi veya heyeti üyesi seçilebileceklerdir. (2839 SK. M. 11)
- Mahalli idare organları seçimlerinde seçilme yaşı on sekiz olarak düzenlenmektedir. (2972 SK. M.9 ve 31)

İktidar partisinin mevcut yasal düzenlemelerden rahatsızlık duyduğu, sandık kurulunun oluşumu ve başkanının belirlenmesi konuları başta olmak üzere, sandık kurullarının görev ve yetkilerininin de kendi partileri lehine oluşmasını sağlayacak bir

Çalışma yaptıkları anlaşılmaktadır. Muhalefet partileri ile demokratik kitle örgütlerini bu konuda duyarlı olmaya ve çalışmaları yakın takibe almaya davet eder; demokratik, güvenilir ve adil bir seçimin yapılabilmesi için tüm şubelerimizle birlikte Genel Merkez olarak süreci yakinen takip ettiğimizi kamuoyunun bilgisine sunarız.